

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

Κυριακή ΙΔ' Ματθαίου – Β' Κορ. 1,21-2,4 (6/9/2015)

Η παιδαγωγία της αγάπης

Ανοίγουμε σήμερα, αγαπητοί μου αδελφοί, την αυλαία των Κυριακάτικων Αποστολικών αναγνωσμάτων του νέου ιεραποστολικού έτους. Η σημερινή περικοπή, προερχόμενη από την Β' προς Κορινθίους Επιστολή, μας αποκαλύπτει το περιεχόμενο και την ποιότητα της παιδαγωγίας του Αποστόλου Παύλου προς τους Χριστιανούς της νεότευκτης Εκκλησίας της Κορίνθου. Το έδαφος πάνω στο οποίο εδράζεται αυτή η παιδαγωγία είναι πάντα η αγάπη· μια αγάπη, όμως, που δε θωπεύει τα κακώς κείμενα, με κίνδυνο την επανάληψή τους, αλλά ελέγχει και με διακριτική αυστηρότητα διορθώνει, αποσκοπούσα στην οριστική αντιμετώπισή τους.

Η Α' Επιστολή προς τους Κορινθίους ήταν αυστηρή και επιτιμητική. Η νεοσύστατη Εκκλησία δοκιμάστηκε από σοβαρότατο σαρκικό αμάρτημα επιφανούς μέλους της, προς το οποίο οι υπόλοιποι Χριστιανοί επέδειξαν αδικαιολόγητη ανοχή και αδιαφορία, χαλαρή στάση, ασχέτως αν ο αίτιος του σκανδάλου δεν εκδήλωσε την μετάνοιά του. Γι' αυτό, ο Απόστολος των εθνών, στην αρχή της νέας γραπτής επικοινωνίας του με τους Κορινθίους, απολογείται, τρόπον τινά, για την αυστηρότητά του, επισημαίνοντας το προσωπικό συναισθηματικό κόστος, που ανέλαβε, επιλέγοντας την αυστηρή έκφραση της αγάπης του: «Σας έγραψα με μεγάλη θλίψη και συνοχή καρδίας, χύνοντας πολλά δάκρυα, όχι για να λυπηθείτε, αλλά για να κατανοήσετε πόσο πολύ σας αγαπώ».

Με τον τρόπο αυτό, ο Παύλος εισάγει μία ακόμα διάσταση της αγάπης, την αυστηρότητα, η οποία σε καμία περίπτωση δεν την αλλοιώνει ή την υπονομεύει. Στην εποχή μας, βέβαια, η αυστηρότητα είναι ξένη, δε γίνεται αποδεκτή, καθώς έχει επικρατήσει η λογική της απόλυτης ανοχής και αμνήστευσης του κακού, έστω κι αν η στάση αυτή οδηγεί σε χειρότερα κακά.

Η αντίληψη της Εκκλησίας μας περί της άνευ όρων αγάπης μας προς όλους, ως μίμηση Ιησού Χριστού, είναι σαφής. Στην τέχνη της παιδαγωγίας, όμως, η αγάπη μπορεί να εκφράζεται με πολλούς τρόπους, ακόμα κι αν κάποιος απ' αυτούς φαντάζουν σκληροί και ανάλητοι. «Υπάρχουν περιπτώσεις που η αληθινή αγάπη επιβάλλει την ωμή γλώσσα της ειλικρίνειας ή τον θερμοκαυστήρα της αποστερώσεως. Και αυτό συμβαίνει πολύ συχνά, είτε στις σχέσεις αγωγής και φιλίας, είτε στις πνευματικές σχέσεις. Είναι οι περιπτώσεις που η διόρθωση μόνο με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται. Η ανοχή, έρχονται στιγμές που μετατρέπεται σε ενοχή, πράγμα που δείχνει, πως δεν είναι η αληθινή αγάπη που γαλβανίζει τις

ανθρώπινες σχέσεις, αλλά η αδιαφορία ή και το συμφέρον. Δε μισεί εκείνος που ξέρει να λέει «όχι» σε παράλογες, ύποπτες ή επικίνδυνες αξιώσεις των άλλων, πολύ περισσότερο, όταν αυτοί οι άλλοι δεν έχουν ούτε την πείρα, ούτε την δύναμη να προφυλάξουν τον εαυτό τους από πτώσεις και όταν ο αντιστεκόμενος στις αξιώσεις αυτές έχει την ευθύνη της ορθής τους πορείας»ⁱ.

Στην ίδια λογική κινείται και η επιβολή του επιτιμίου, του κανόνα, από τον πνευματικό στον εξομολογούμενο, ο οποίος υπέπεσε σε βαρύ αμάρτημα, που αμαύρωσε πάνω του την εικόνα του Θεού. Πρόκειται για πνευματική διαδικασία, κινούμενη από άπειρη αγάπη προς τον παραδομένο στην αμαρτία άνθρωπο, που αποσκοπεί στην διόρθωσή του, στην συμφιλίωσή του με τον Θεό και στην εμπέδωση της μετανοίας του. Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος χρησιμοποιεί μία παραστατική εικόνα για να περιγράψει την αυστηρότητα του επιτιμίου, ως έκφραση πραγματικής αγάπης: «αν δεις ένα άλογο να τρέχει προς τον γκρεμό, του βάζεις χαλινάρι και το συγκρατείς με πολλή δύναμη· πολλές φορές το μαστιγώνεις κιόλας. Αν και, βέβαια, αυτό είναι τιμωρία, όμως, η τιμωρία αυτή είναι πρόξενος σωτηρίας. Μην το θεωρήσεις αυτό ως δείγμα ωμότητας και απανθρωπίας, αλλά, αντίθετα, της πιο μεγάλης καλοσύνης, της άριστης θεραπείας και της πολλής φροντίδας του Θεού για τον αμαρτωλό»ⁱⁱ.

Ο Απόστολος Παύλος, αγαπητοί μου, είναι πνευματικός Πατέρας, είναι παιδαγωγός εις Χριστόν και γνωρίζει πως οφείλει να χρησιμοποιήσει κάθε τρόπο, μέσα στο πλαίσιο της εν Χριστώ αγάπης, για να στερεώσει τα πνευματικά του τέκνα στην πίστη και να τα προφυλάξει από εκτροπές, καταστροφικές για την ψυχική τους πρόοδο και σωτηρία. Άλλοτε θωπεύει και άλλοτε επιτιμά. Δεν παύει, όμως, ποτέ να αγαπά. Ας είναι το παράδειγμά του οδοδείκτης ζωής για τους γονείς, τους παιδαγωγούς, τους πνευματικούς Πατέρες. Η αγάπη δεν υπαγορεύει ούτε την αποκλειστική θωπεία, ούτε την άμετρη αυστηρότητα. Ο διακριτικός συνδυασμός τους επιφέρει τα καλύτερα αποτελέσματα. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.

ⁱ Χριστόδουλος, Αρχιεπίσκοπος Αθηνών & Πάσης Ελλάδος, «Κυριακάτικοι αντίλαλοι Β'», σελ. 113

ⁱⁱ Ε.Π.Ε., 19, 396-398